

culture 21

Výbor UCLG

AKCE

Kultura 21: Akce

Závazky ohledně role kultury v udržitelných městech

Na prvním summitu mezinárodní organizace Spojených měst a místních samospráv (UCLG), jenž se konal 18.-20. března 2015 v Bilbau a věnoval se tématu kultury, přijali zástupci regionálních a místních samospráv z celého světa program „Kultura 21: Akce“, s následujícími cíli:

AKCE

- » Zdůraznit vzájemný vztah mezi občanstvím, kulturou a udržitelným rozvojem.
- » Poskytnout mezinárodní rámec s podporou závazků a akcí, které jsou dosažitelné i měřitelné.
- » Doplnit Agendu 21 pro kulturu, přijatou v roce 2004, a zvýšit její efektivitu.
- » Využít roli měst a místních samospráv jako autorit v rozvoji a implementaci pravidel, pro občany a ve spolupráci s nimi.
- » Přispívat k definici a významu zásadní role kultury v rozvojové agendě OSN pro udržitelný rozvoj po roce 2015.

Úvod

Na začátku 21. století víme, že rozvoj může být pouze „udržitelný“, jestliže kultuře přisoudíme ústřední roli. Lidský vývoj je definován rozšiřováním svobody a možností všech, a tento proces je udržitelný pouze v případě, kdy respektuje práva a svobodu budoucích generací. Lidský rozvoj může být efektivní pouze v případě, kdy explicitně uvážíme nedílnou hodnotu kulturního procesu a postupů jako paměť, kreativita, diverzita a znalosti.

Globální diskuse v 21. století pochopila význam kulturní diverzity na utváření světa. Kultura vytváří dynamické a interaktivní vazby mezi lidmi a prostředím. Stanovíme-li dnes jako výchozí bod lidská práva, všechny kultury se chtějí dočkat uznání jako aktivní účastníci rozvoje a přispívat svým jedinečným způsobem k udržitelnosti. Každá jednotlivá kultura svébytným způsobem obohacuje náš svět a její interakce nám pomáhá pokročit směrem ke kooperativnímu lidství reciprocity, vzájemného respektu a důvěry.

Udržitelný rozvoj se odehrává na lokální úrovni a vyžaduje prostor a procesy pro účast a rozhodování občanů. Místní samosprávy představují nejlepší instituce pro podporu aktivní demokratické diskuse. Mají možnost vytvářet prostor a podporovat procesy, kdy občané mohou uskutečňovat svá práva, poučit se a stát se protagonisty utváření budoucnosti.

Abychom mohli pochopit a transformovat svět, musíme do našeho aktuálního rámce udržitelného rozvoje začlenit kulturní dimenzi resp. pilíř. Tento pilíř musí být stejně zřetelný, efektivní a dynamický jako pilíř ekologický, hospodářský a sociální, stanovené v rámci deklarace přijaté organizací Spojená města a místní samosprávy v roce 2010 v Mexico City.

„KULTURNÍ 21: AKCE”

- » **„Kultura 21: Akce“** obnovuje závazky Spojených měst a místních samospráv s cílem zdůraznit vzájemné vazby mezi občanstvím, kulturou a udržitelným rozvojem.
- » **„Kultura 21: Akce“** podporuje Agendu 21 pro kulturu. Agendu schválila v roce 2004 Spojená města a místní samosprávy „jako vůdčí dokument pro naši veřejnou kulturní politiku a jako příspěvek ke kulturnímu rozvoji lidstva“ a stále se jedná o důležitý referenční materiál.
- » **„Kultura 21: Akce“** shrnuje významné kulturní transformace, k nimž došlo v předchozím desetiletí, a říká, že se tyto proměny musí odrazit v aktuální politice; rovněž identifikuje klíčové prvky Agendy 21 pro kulturu a přetváří je do konkrétních závazků a činností. „Kultura 21: Akce“ se chce stát mezinárodním vodítkem, platným po celém světě; nástrojem, jenž podporuje poznání, usnadňuje výměnu vhodných postupů a posiluje globální síť efektivních a inovativních měst a místních samospráv.

HODNOTY

Tyto hodnoty jsou založeny na reálných, praktických zkušenostech měst a místních samospráv i na příspěvcích od mezinárodních organizací, univerzit a aktivistů. Shrnují závazek a úsilí místních samospráv o integraci kultury do udržitelného rozvoje, lokálně i globálně.

Kultura, práva a občanství

1. Kultura se skládá z hodnot, víry, jazyků, znalostí, umění a moudrosti, s nimiž osoba či lidé, individuálně nebo kolektivně, vyjadřují své lidství a smysl, jenž dávají svému životu a jeho průběhu.
2. Kultura je společné dobro, které rozšiřuje schopnosti každého člověka utvářet svou vlastní budoucnost. Každý jednotlivec je nástrojem kultury i účastníkem jejího rozvoje. Kultura samotná je procesem, jenž nám umožňuje pochopit, interpretovat a transformovat realitu.
3. Kulturní práva jsou nedílnou součástí lidských práv. Nikdo se nemůže odvolávat na kulturní diverzitu s cílem porušovat nebo omezovat lidská práva zaručená mezinárodní legislativou. Kulturní svobody jednotlivců a komunit jsou výsledkem i podmínkou skutečné demokracie.
4. Kulturní práva představují záruku, že každý člověk má přístup ke zdrojům, které potřebuje pro svobodné úsilí o kulturní identifikaci v průběhu života i o aktivní účast a proměnu existující kultury. Kulturní občanství s sebou nese práva, svobodu a zodpovědnost. Celoživotní přístup a účast v kulturním a symbolickém prostoru tvoří zásadní faktor rozvoje možností citlivého vyjadřování, volby a kritického myšlení, což umožňuje vznik občanství a míru v našich společnostech.
5. Kulturní demokracie je nedílnou součástí aktivního občanství, podpory participace a dialogu. Kulturní demokracie je tedy jednou z nezbytných podmínek při potlačování snah jakéhokoli jedince nespravedlivě si nárokovat právo vytlačovat nebo vyhubit určitou kulturu s odkazem na kritéria nadřazenosti, výjimečnosti nebo univerzality. Tato skutečnost nikterak nevyklučuje možnost diskusí a sporů a je třeba vždy respektovat univerzální lidská práva.

Cultural Factors of Sustainable Development

6. Udržitelný rozvoj či udržitelnost vyžadují kombinaci řady vzájemně propojených faktorů (kulturních, spojených s prostředím, sociálních a ekonomických). Rozvoj konkrétních pravidel v jednotlivých oblastech je důležitý, stejně jako komplexní a integrovaný přístup ve všech čtyřech oblastech.
7. Kulturní diverzita je hlavním odkazem lidstva. Jde o výsledek tisíců let historie a ovoce kolektivního příspěvku všech lidí skrze jejich jazyky, myšlenky, techniky, postupy a výtvoř. Diverzita by neměla být o 'těch druhých'; má mnoho rozměrů a tvoří součást jedinečné identity každého jednotlivce. Kulturní diverzita umožňuje neustále redefinovat identity a rozdíly. Je nezbytnou součástí sociálního souladu, občanství a tvorby pokojné společnosti.
8. 8. Ve všech svých formách, od vzpomínek až po krajinu, představuje kulturní dědictví odkaz na lidskou kreativitu a tvoří zdroj pro vznik identity lidí i komunit. Jako cosi živého a neustále se rozvíjejícího je třeba je dynamickým způsobem začlenit do života a společnosti.
9. Místa a území jsou společenské konstrukty; ovoce historické interakce skupin lidí při osvojování a transformaci přirozené krajiny. Reflektují historickou identitu a hodnoty lidí, kteří je obývají. Kulturní koncepce místa je pro kvalitu života jeho obyvatel nezbytná. Využívání půdy a urbanistické plánování jsou proto kulturními činy, v nichž obyvatelé vnímají, objevují a zužitkovávají přírodní a kulturní zdroje, v souladu s budoucím směřováním společnosti.
10. Kulturní zboží a služby se liší od ostatního zboží a služeb, neboť jsou nositeli smyslu a identity. Umělci, kulturní organizace a kulturní instituce hrají ústřední roli v rozvoji udržitelného města. Redukce kultury na ekonomickou hodnotu může omezit nebo eliminovat její příspěvek ke společnému dobru, a v důsledku její transformativní potenciál. Hospodářský systém zprostředkovává některé hodnoty, které podmiňují životní volby, hodnoty, které může kultura zpochybnit. Hospodářské modely pro 21. století musí umožnit soudržnější vazbu mezi veřejnou, soukromou a neziskovou ekonomikou, a zajistit důstojnost a respekt vůči jednotlivci, sociální spravedlnosti a prostředí.
11. Osvojení informací a jejich proměna ve sdílené znalosti je kulturním aktem, jenž je vzájemně provázaný s celoživotním právem na vzdělávání a kulturní participaci.
12. Přístup ke kulturním službám a aktivní účast na kulturních procesech jsou zcela zásadní, neboť umožňují přehlíženým, chudým nebo jinak znevýhodněným lidem překonat obtíže a aktivně se účastnit své vlastní sociální inkluze.
13. Kvalitní přímá participace je pro udržitelný rozvoj nezbytná. Dobrý systém řízení by měl zajistit transparentnost a právo všech občanů dostávat, vyhledávat a předávat spolehlivé informace.
14. Kulturní rozvoj je založen na interakci a spolupráci široké škály aktérů, kteří tvoří kulturní ekosystém (včetně veřejných institucí, organizací v oblasti občanské společnosti a soukromého sektoru), způsobem, který podporuje inovace.
15. Kulturní praxe se neodehrává pouze ve fyzickém prostoru, ale také na virtuálních místech, jež rovněž tvoří součást veřejného prostoru. Je nutné zajistit veřejnou povahu a příležitosti v obou sférách.

Specifická zodpovědnost místních samospráv

16. Místní samosprávy stojí v přední linii obrany a propagace kulturních práv jako základního lidského nároku. Místní demokracie tvoří nezbytnou základní podmínku účasti občanů na veřejném rozhodování. Místní samosprávy mohou rovněž propagovat dialog mezi občany a jejich národními vládami a mezinárodními institucemi.
17. Místní samosprávy vytvářejí prostředí pro řízení s více aktéry (správa dialogu s občanskou společností a soukromým sektorem), rozvíjejí vazby, resp. horizontální formy řízení (které začleňují kulturní dimenzi do veřejné politiky) a prosazují prostor s více úrovněmi nebo vertikálním řízením (což umožňuje koordinovat a spolupracovat s ostatními úrovněmi samosprávy).
18. Místní samosprávy by měly propagovat všeobecnou účast na tvorbě, implementaci a vyhodnocování veřejných pravidel, včetně kulturní politiky, a zaměřovat se na usnadnění kulturní demokracie.
19. Místní samosprávy zodpovídají za zprostředkování územní rovnosti mezi centry a periferiemi měst i mezi městy a venkovskými oblastmi a musí věnovat mimořádnou pozornost domorodým komunitám.
20. Místní samosprávy představují klíčové aktéry v mezinárodních procesech a zajišťují, že hlas občanů je slyšet i na světové scéně. Místní samosprávy podporují lokální diplomacii a účastní se mezinárodní kooperace v oblasti kultury jako nezastupitelného nástroje v rámci tvorby lidské solidarity a výměny. V rámci své mezinárodní kooperační práce mají mimořádně vhodné postavení pro vnímání a řešení jedinečné situace méně rozvinutých regionů.
21. Místní samosprávy podněcují demokratické občanství a mírovou kulturu podporou nenásilného a poklidného řešení interních a externích konfliktů svých občanů. Místní samosprávy představují laboratoře pro testování účinných a vhodných řešení globálních problémů.

ZÁVAZKY

Agenda 21 pro kulturu, přijatá v roce 2004, byla prvním mezinárodním dokumentem, jenž systematicky řešil význam vztahu mezi kulturou, občanstvím a udržitelností. V průběhu posledních deseti let mnoho místních samospráv (měst, metropolí, regionů, provincií, sektorů a okrsků), občanských organizací, národních ministerstev, agentur a nadnárodních organizací srovnalo svou politiku a program s Agendou 21 pro kulturu. Úplný seznam je dostupný na stránkách Agendy 21 pro kulturu.

Mnoho organizací propojených s Agendou 21 pro kulturu volá po praktickém návodu, který by usnadnil její implementaci, po mezinárodní výměně zkušeností a po zavedení viditelnější a strukturovanější „praktické komunity“. Tuto skutečnost dokládají výsledky průzkumu, který výbor *Spojených měst a místních samospráv* publikoval v září 2014 a hodnotil v něm dosavadní odvedenou práci. Na tuto potřebu reagují tyto „závazky“ a snaží se zprostředkovat dosažitelné a měřitelné mezinárodní pokyny a standardy.

21. století je rovněž svědkem postupného přijetí kultury jako nedílné součásti udržitelnosti. Tuto skutečnost odráží mnoho zpráv, deklarací a závazků ze strany expertů, mezinárodních institucí, občanských organizací, národních i místních vlád a dalších zainteresovaných subjektů. Mezi důležité zmínky patří úmluvy UNESCO, zprávy UNDP, práce zvláštního zpravodaje OSN pro oblast kulturních práv, dohody globálního operačního týmu lokálních a regionálních samospráv, návrhy cílů udržitelného rozvoje po roce 2015 a globální kampaň #culture2015goal.

Uvedené příspěvky dokládají, že aktuální vnímání udržitelnosti zahrnuje širokou škálu vzájemně úzce provázaných kulturních, ekologických, společenských a hospodářských faktorů. Jejich vzájemnou závislost je třeba začlenit do pravidel rozvoje, implementace a hodnocení. Tvorba pravidel nemůže být pouze výsadou veřejných orgánů; je třeba ji považovat za výsledek společných cílů a partnerství, v nichž svou roli hrají všechny zainteresované strany.

„Závazky“ mají devět částí, rozčleněných následujícím způsobem:

1. **Kulturní práva**
2. **Kulturní dědictví, diverzita a kreativita**
3. **Kultura a vzdělávání**
4. **Kultura a prostředí**
5. **Kultura a ekonomika**
6. **Kultura, rovnost a sociální inkluze**
7. **Kultura, urbanistické plánování a veřejný prostor**
8. **Kultura, informace a znalosti**
9. **Řízení kultury**

Následující pasáže si kladou za cíl prohloubit naše chápání 'veřejnosti', na základě představy „závazků“ mezi státem (v našem případě místními samosprávami) a společností. Těchto devět závazků shrnuje kulturní rozměr udržitelného města. Každý obsahuje seznam konkrétních činností, jimiž se v souvislosti s Agendou 21 pro kulturu řídí ve své práci místní samosprávy a které propagují procesy hodnocení vlastní činnosti, což vede k lepšímu naplnění a efektivnější implementaci veřejné politiky a strategií.

Kulturní práva

Aktivní občanství a plné uznání kulturních práv

Lidské práva se týkají svobody a důstojnosti každé lidské bytosti a tvoří základ a záruku soudržnosti a oprávněnosti při vytváření pravidel. Kulturní práva se týkají práv všech jednotlivců na svobodu projevu, přístupu ke kulturnímu dědictví, hodnotám a identitám a aktivní účasti na kulturním životě. Tvoří základ a záruku soudržnosti a legitimacy pravidel. Kulturní práva představují nedílnou součást lidských práv a zaručují přístup ke znalostem potřebným k uskutečňování jiných práv, svobod a zodpovědností.

Kulturní práva nejsou slučitelná s restriktivním, jednorozměrným pojetím kultury nebo identity, neboť podobný přístup může být zjednodušující, reduktivní, populistický, v rozporu s historickými analýzami nebo omezující v otázce svobod. Pevně daná identita již není predeterminující faktor života v komunitě, naopak vytváření identity se stalo klíčovým prvkem všech sdílených projektů. Identita již není výchozí bod, ale cíl, o němž lze diskutovat.

Kulturní práva proto každému zaručují možnost identifikovat se s jednou nebo více kulturními komunitami a přizpůsobovat tuto volbu v průběhu života. Realizace lidských práv (včetně, avšak nikoli výhradně, svobody projevu, shromažďování a účasti na občanském životě) rovněž tvoří nezbytnou součást rozvoje udržitelného města.

Místní politika by měla pomáhat občanům uplatňovat jejich práva svobodně určovat vlastní identitu, rozvíjet a realizovat kreativní schopnosti, vnímat a přijímat cizí kulturní projevy a účastnit se kolektivního rozhodování o všech aspektech života komunity. Místní politika by měla vnímat občany jako hlavní aktéry lokálního kulturního života.

Všechna veřejná pravidla je třeba konstruovat vyváženým, rozumným a logickým způsobem, uznávat práva občanů i zodpovědnost institucí a poskytovat veřejné služby v duchu společné zodpovědnosti. Místní samosprávy by se měly zaměřovat na definici kulturních služeb jako základních práv všech občanů, především nejzranitelnějších skupin a jednotlivců, s cílem zaručit rozvoj jejich kulturních schopností (práva, svobody a zodpovědnosti).

- a. Místní kulturní politika explicitně vychází z kulturních práv.
- b. Místní samospráva přijala text s pokyny pro oblast kultury, svobod a kulturní zodpovědnosti.
- c. Místní samospráva přijímá opatření s cílem usnadnit participaci občanů – individuálně nebo jako zástupci občanských skupin – pomocí priorit, rozhodování a vyhodnocování kulturní politiky.
- d. Existují minimální standardy, které zaručují základní kulturní služby (například minimální počet knihoven/knih na občana).

Akce

- e. Vypracování podrobných analýz existujících překážek v přístupu a účasti občanů na kulturním životě.
- f. Existují pravidla a programy zaměřené na širší a aktivnější zapojení občanů do kulturního života a tvorby.
- g. Kulturní politika zprostředkovává lidem přístup a možnost přenosu vlastního kulturního vyjádření, se zvláštní pozorností věnovanou nejzranitelnějším skupinám a jednotlivcům.
- h. Zvýšení možnosti žen účastnit se kulturního života představuje jeden z cílů kulturní politiky a přijímají se opatření k odstranění genderové diskriminace.
- i. Místní organizace ve sféře občanské společnosti, pracující s lidskými právy, explicitně začleňují kulturní práva do svých priorit.
- j. Existují pravidla a programy na zvýšení počtu aktivních členů organizací ve sféře občanské společnosti, kteří se věnují kultuře.

Kulturní práva

Kulturní dědictví, diverzita a kreativita

Kulturní dědictví, diverzita a kreativita tvoří základ kulturního života

Místní kulturní politika by měla brát v úvahu kulturní dědictví, diverzitu a kreativitu. V první řadě panuje napětí mezi tradičním sociologickým pojetím kultury, obecně omezeným na repertoár výtvarného umění, a „antropologickým“ pojetím, které přijala organizace UNESCO v 80. letech 20. století a které vnímá kulturu jako veškeré výrazové formy, hodnoty, víry a postupy v lidském životě. Máme-li dnes postoupit o krok dále, je třeba zaujmout pragmatický postoj a využít nejlepší z obou těchto definicí: lokální kulturní politiku je třeba situovat na křižovatku mezi symbolickým a expresivním vyjádřením, mezi průlomovými kulturními projevy a kulturou každodenního života. Ukázkami uvedeného průsečíku jsou díla soudobých umělců vztahující se k životu v komunitě, význam symbolických dimenzi sociální a komunitní praxe či uznání řemesel a tradičních znalostí.

Dále, dialog mezi „tradičním“ a „moderním“, často narušený zpátečnickou tendencí izolovat tradice a obehnat je zákopem, lze zlepšit, pokud by výměna mezi nimi probíhala dynamičtějším způsobem. Jakákoli tradice, která není schopna spolupracovat s přítomností, se stává bezvýznamnou fosilií. Ve stejném duchu, i nejmodernější kultura, která nekomunikuje s přítomností a nevyvíjí se současně s ní, ztrácí své kořeny.

Za třetí, respekt a ocenění diverzity vyžadují zapojení multikulturních strategií, které oceňují společně žijící lidi s různým kulturním původem, i interkulturních strategií, které vytvářejí pouta mezi nimi. Aktivní účast na tvorbě a produkci kultury umožňuje vznik a obnovu komunit, v nichž mohou lidé svobodně utvářet své jedinečné osobnosti. Zvláštní pozornost je třeba věnovat odlišné realitě domorodých obyvatel, minorit a skupin migrantů.

A závěrem, snaha o dokonalost se obvykle považuje za jeden z explicitních nebo implicitních cílů každé kulturní politiky; ve výsledku některé projekty preferují zviditelnění před kulturní dokonalostí. Přestože takové projekty jsou častokrát dojemné a účinné, mají jen malý nebo žádný společenský základ. Společně s těmito projekty obvykle existují kulturní počiny, které jsou jen málo viditelné či dokonce vůbec, ale mají neoddiskutovatelné společenské kořeny a obvykle se popisují jako „místní kultura“ nebo „bezprostřední kultura“. Umělci a profesionální kulturní pracovníci hrají v udržitelnosti klíčovou roli tím, že ve své práci zkoumají hranice známého a vytvářejí nové významy. Tvorba podmínek pro vznik skvělých projektů vychází z dialogu mezi lokálností a snahou o zviditelnění a je nezbytná pro udržitelnou kulturní politiku.

- a. Místní samospráva má v rámci své organizace oddělení, oblast nebo jednotku, která zodpovídá za pravidla v oblasti kultury a kulturní aspekty jiných veřejných pravidel.
- b. Místní samospráva má vyhrazený rozpočet na kulturu, jenž je v souladu se zodpovědností za kulturu i národními a mezinárodními normami. Rozpočet by měl být adekvátní, aby umožňoval udržitelný rozvoj místního kulturního života. Významnou část rozpočtu vyhrazeného na kulturu je třeba věnovat na výzkum, vývoj a inovace v oblasti kulturního sektoru.
- c. Místní samospráva podporuje existenci a dostupnost různých zařízení, míst a prostor pro zkoušení, tvorbu a produkci kultury, například: hudební pobyty, inkubační projekty, umělecké dílny, laboratoře atd.

Akce

- d. Místní samospráva propaguje oslavu kulturních událostí s cílem podpořit uměleckou tvorbu a kontakty mezi různými sociálními skupinami.
- e. Existují pravidla a programy, které vytvářejí vynikající počiny prostřednictvím úzkého kontaktu a interakce s občany a jejich iniciativami.
- f. Existují pravidla a programy, které explicitně podporují vzájemné vnímání diverzity kulturních projevů a interkulturních projektů.
- g. Existují pravidla a programy na ochranu a propagaci jazykové diverzity, konkrétně s ohledem na menšiny nebo ohrožené jazyky.
- h. Existují pravidla, která podporují umění s ohledem na různé disciplíny.
- i. Existují pravidla ohledně ochrany kulturního dědictví ve všech dimenzích, hmotného i nehmotného.
- j. Existují pravidla a programy věnované vědecké kultuře, ve spolupráci s místními společenskými organizacemi, soukromými aktéry, kulturními institucemi a školicími středisky. Tyto programy by měly postupovat citlivě vůči interakcím mezi vědeckou kulturou, uměním, místní historií a každodenním životem.
- k. Lokální kulturní produkty jsou významným, vyváženým a všeobecným způsobem přítomné v kulturních aktivitách města.
- l. Existují nadnárodní programy kulturní kooperace související s místním kulturním životem, které věnují zvláštní pozornost ochraně a propagaci kulturní diverzity.

Kulturní
dědictví,
diverzita a
kreativita

Kultura a vzdělávání

Podpora aktivního občanství prostřednictvím budování kulturních kapacit

Kulturní rozvoj je vnímán jako proces zaměřený na rozšiřování příležitostí pro vyjádření a přístup ke znalostem. Má proto úzký vztah ke studiu a celoživotnímu vzdělávání. Jakýkoli přenos znalostí nebo rozvoj znalostí prostřednictvím výzkumu, srovnání a experimentu je kulturní čin. Ve skutečnosti představuje celoživotní studium a vzdělávání důležitý kulturní nárok. Města jako vzdělávací prostory poskytují skvělé prostředí pro průzkum vztahu mezi kulturními zdroji a vzděláváním. Tento vztah může nabývat různých forem, například zlepšovat přístup a účast na kultuře ve školách a formálních i neformálních vzdělávacích střediscích, podporovat umělecké studium a kreativní resp. technologické schopnosti nebo zajišťovat vzdělávací a kulturní mediační aktivity navržené umělci i uměleckými institucemi.

Pravidla v této oblasti by měla zahrnovat formální i neformální vzdělávání a studijní příležitosti pro všechny věkové skupiny. Rovněž by měla podporovat vazby mezi institucionálními znalostmi a poznatky pramenícími z každodenního života, a tak přispívat k sociální inovaci. Pouze oceněním diversity znalostí je možné zajistit plné pochopení kulturního bohatství určitého místa. Kromě tradičního vzdělávacího prostředí škol a univerzit plní důležitou roli v rozvoji diversity znalostí a dovedností občanské spolky, což umožňuje lidem kriticky smýšlet. Je nutné přijmout různé způsoby výuky a vhodným způsobem poučit školitele o této diversitě. Důležitou roli rovněž hrají technologické inovace, jež nám umožňují uchopit vzdělávací problémy z perspektivy, která je v souladu s kulturní demokracií. Vzdělávací kurzy pro studenty, specifické příležitosti pro odborníky při budování kapacit a výměnné znalostní sítě je třeba navázat na strategie tvorby zaměstnanosti v kulturním sektoru.

Budoucí plánování pro města vyžaduje zapojení všech „nových“ občanů (chlapců, dívek a mladých lidí) do kulturního rozvoje. Děti a mládež mají právo, aby se s nimi zacházelo jako se schopnými a zainteresovanými subjekty, nikoli jen jako se spotřebiteli. Dnešní vzdělávací procesy jsou výsledkem kultury a zároveň konstruktem kultury budoucnosti. V těchto procesech hrají města zásadní roli v otázce odsouhlasení a budování personálních kapacit pro místní vzdělávací komunitu.

- a. Vzdělávací a výukové strategie kladou odpovídající důraz na místní kulturní zdroje.
- b. Místní samospráva schválila lokální strategii navázání vzdělávací politiky na kulturní politiku.
- c. Existuje lokální platforma nebo síť, která spojuje veřejnost, občany a soukromé aktéry na poli kultury, studia a celoživotního vzdělávání.
- d. Kulturní instituce, které dostávají veřejnou podporu, zajišťují vzdělávací aktivity pro formální i neformální prostředí a vynakládají na ně významnou část svého rozpočtu.

Akce

- e. Existují procesy sdílení informací o přístupu ke kulturním aktivitám a příležitostem ke kulturnímu vzdělávání, například internetové portály, informační centra atd.
- f. Osnovy v primárním a sekundárním vzdělávání zahrnují kulturní dovednosti a znalosti související s interkulturním dialogem a pochopením hodnoty diverzity, kreativity, hmotného i nehmotného dědictví a digitálních nástrojů.
- g. Školy a vzdělávací střediska, asociace a firmy se účastní kulturní tvorby, distribuce a mediačních aktivit, od uměleckých pobytů po komplexnější projekty, například kreativní školení.
- h. Umělecké vzdělávání, mezi jinými například v hudbě, vizuálním umění, dramatickém umění a multimédiích, se poskytuje v lokálních školách všech úrovní a je dostupné lidem bez ohledu na věk a sociální, ekonomické a kulturní zázemí.
- i. Poskytované lokální školení v kulturním managementu a kulturním politice klade důraz na komplexní přístup ke kulturním faktorům lidského rozvoje.
- j. Kulturní práva, stejně jako lidská práva obecně, jsou součástí vzdělávacích programů a školicích aktivit v kulturním sektoru.

Kultura a vzdělávání

Kultura a prostředí

Kulturní faktory jako akcelerátory odpovědnosti vůči prostředí

Pochopit význam kultury pro udržitelný rozvoj znamená prozkoumat vazby mezi kulturou a prostředím. Kultura ovlivňuje naše chápání prostředí a náš vztah s ním na hluboké úrovni. Péče o blaho budoucích generací se explicitně zaměřuje na prostředí, ale měla by se věnovat také kultuře.

Lidé upravují ekosystémy kolem sebe skrze kulturní postupy, hodnoty a představy světa. Lidská činnost závisí na „přirozených“ prostorech a jejich využití a na biologických zdrojích, které by jinak mohly zmizet, například zemědělské dědictví. Prostory a zdroje jsou částečnými nositeli kultury jako připomínky historie, praktických znalostí a identity (například odkaz v oblasti stravování), přinášejí estetické hodnoty (například městskou nebo venkovskou krajinu) a tvoří podmínku dostatečné odolnosti. Znalosti lidí o okolních ekosystémech mají nedocenitelnou hodnotu. Po celá staletí jejich praktické činy utvářely městskou a venkovskou krajinu. Tyto tradiční znalosti je třeba přijmout a použít k lepšímu pochopení způsobu interakce kultur a ekosystémů a zahájit dialog s akademickou obcí, částečně v kontextu regionálních rozvojových projektů, které mohou mít vliv na ekosystém. Tyto formy znalostí je třeba rozvíjet a sdílet, a tak podporovat ekologické smýšlení a hodnoty udržitelného rozvoje. Příroda a kultura se rozvíjely společně a tvoří trvale se vyvíjející rovnováhu. Proto spolu kulturní a biologická diverzita úzce souvisejí.

Místní samosprávy hrají zásadní roli, má-li být zajištěna náležitá pozornost vůči klimatické změně i propagace znalostí a kapacit jednotlivců při řešení této globální výzvy. Dále, místní samosprávy mohou podporovat přístup ke zdrojům potřebným k rozvoji zdravých, organických forem produkce potravin. Další významnou oblastí, kterou je třeba zvážit, je ekologický dopad infrastruktury a kulturních aktivit a událostí; je třeba uznat, sdílet a objasňovat zodpovědnost za tuto otázku. Kulturní aktéři rovněž přispívají ke zvýšení povědomí o různých ekologických problémech a propagaci udržitelnějších způsobů využívání přírodních zdrojů.

- a. Kulturní faktory, včetně znalostí, tradic a postupů všech lidí a komunit, jsou součástí lokálních strategií udržitelnosti prostředí.
- b. Lokální kulturní politika explicitně uznává vazby mezi kulturou a ekologickou udržitelností (např. otázky klimatické změny, odolnosti, prevence rizika, udržitelného používání zdrojů a zvýšení povědomí o bohatství a křehkosti ekosystémů).
- c. Existuje pracovní skupina nebo operační tým, jehož cílem je propojit práci jednotlivých oddělení místní samosprávy v oblasti kultury a životního prostředí.

Akce

- d. Historie a kultura jsou součástí směrnic na podporu produkce a spotřeby místních výrobků.
- e. Gastronomie založená na místní produkci je uznávána jako základní součást lokální kultury.
- f. Lokální vláda provádí kroky, jimiž usnadňuje a podporuje občanské iniciativy v oblasti udržitelného využití veřejných prostor, především těch, které mají vazbu na nové způsoby zahradnictví, a dalších příkladů socio-ekologických inovací.
- g. Místní samospráva nastoluje programy ochrany a rozšiřování tradičních znalostí a postupů, které přispívají k udržitelnému využívání přírodních zdrojů.
- h. Místní samospráva uznává kulturní význam přírodních lokalit pomocí specifických programů.
- i. Kulturní organizace, které dostávají veřejnou podporu, vyhodnocují svůj ekologický dopad a realizují aktivity podporující ekologické uvědomění.
- j. Existují platformy, které propojují veřejné a soukromé občanské organizace pracující v oblasti kultury a životního prostředí.

Kultura a prostředí

Kultura a ekonomika

Cultural responsibility is necessary for a sustainable economy

Aby byla ekonomika udržitelná, musí zvážit hodnoty, na nichž stojí, a vzít v úvahu kulturní i jiné zdroje okolního prostředí. Ekonomiky mají největší legitimitu a dynamiku, když jsou přizpůsobené místním zdrojům.

Kulturní aktivity hrají důležitou roli v komplexním a udržitelném hospodářském rozvoji. Umožňují obnovu a tvorbu ekonomických aktivit, podporují podnikání a zaměstnanost, tvoří významnou součást atraktivity jednotlivých míst a přispívají k rozvoji turistiky. Nicméně, ekonomické modely, které dávají přednost rychlému, krátkodobému ekonomickému výsledku na úkor dlouhodobé udržitelnosti vedou k nesprávnému využívání a podkopávání lokálních kulturních zdrojů, což způsobuje ztrátu identifikace obyvatel s daným místem. Udržitelné využívání kulturních zdrojů respektuje základní hodnoty a mělo by rovnou měrou přispívat ke kulturnímu i hospodářskému rozvoji. Ekonomické modely citlivé vůči kultuře by měly využívat postupy, které spoléhají na spolupráci, kooperaci, řemesla a dary.

Všechny ekonomické modely jsou založené na specifických kulturních hodnotách a volbách. Účinné vazby mezi veřejností, trhem a kooperativní ekonomikou a způsoby jejich vzájemné reciprocity představují základní faktor k dosažení ekologicky vyváženého hospodářského rozvoje zaměřeného na člověka. Kulturní ekosystémy nelze vnímat jako pouhý doplněk hospodářství – naopak je zachovávají. Proto je třeba vždy brát v úvahu vzájemné vazby kulturních ekosystémů s ostatními rozměry udržitelného rozvoje a spojitost mezi nimi.

V kulturní sféře je stejně jako ve všech produkčních oblastech nezbytné vnímat umělce a profesionální kulturní pracovníky, zajišťovat přístup k jejich práci, podporovat firemní zodpovědnost a poskytovat adekvátní podpůrné mechanismy pro kulturní projekty.

Když uvážíme přímé pozitivní efekty generované kulturními aktivitami, musí udržitelný kulturní ekosystém investovat zdroje zpět do místní kultury. Přitom je třeba věnovat velkou pozornost kulturním iniciativám, které jsou nejslabší a mají nejmenší dopad. Mezi příklady patří umělecká vzdělávací střediska, místní organizace, vyjádření identity minorit a kulturní mediace.

- a. a. Strategie místního kulturního rozvoje berou kulturní ekonomiku v potaz a pracují s jejími účastníky, aby se kultura stala klíčovým ekonomickým sektorem ve městě či regionu.
- b. Příspěvky veřejného, občanského a soukromého kulturního sektoru k místní ekonomice, včetně přímého i nepřímého vlivu na tvorbu bohatství a zaměstnanost, se pravidelně analyzují.
- c. Vhodné smluvní a platové podmínky pro pracovníky v oblasti kultury, stejně jako dodržování autorských práv a odvozených práv, jsou zaručeny zákonem.
- d. Existují informace a školení

Akce

- ohledně autorských práv, sdílených produkčních modelů a nových distribučních systémů.
- e. Programy zaměstnanosti pokrývají kulturní znalosti a dovednosti.
 - f. Existuje mnoho mechanismů financování pro investiční kulturní projekty, například mikrokredity, venture kapitál a sponzorské programy.
 - g. Místní samospráva podporuje veřejné i smíšené ekonomické programy, které zvyšují příspěvky nebo dobrovolnou účast na kulturních projektech.
 - h. Existují partnerství mezi lidmi, kteří se aktivně pohybují v kulturním sektoru, a firmami, například pomocí stáží či jiných systémů inovace a přenosu znalostí.
 - i. Je respektována hodnota uchování tradičních místních živností a řemesel (včetně rozvoje inovací podle potřeby).
 - j. Místní model cestovního ruchu je udržitelný, vyrovnaný v rámci regionu, propojený s místními komunitami a spolupracuje s kulturními ekosystémy.
 - k. Firemní programy sociální zodpovědnosti explicitně zahrnují projekty v oblasti kultury a věnují se kulturním hodnotám občanů a místní kultury.
 - l. Místní obchodní organizace, například obchodní komora, mají speciální kulturní politiku a programy.

Kultura a ekonomika

Kultura, rovnost a sociální inkluze

Kultura přispívá k novým sociálním vazbám

Kultura a kreativní procesy mají výrazný vliv na blahobyt, zdraví a sebeúctu obyvatel. Umožňují jednotlivcům i komunitám zkoumat vlastní historii a smysl pro identitu, podporují rozvoj nového smyslu v jejich životě a dávají jim větší svobodu. Kulturní procesy tvoří nezbytnou součást prevence vyloučení a snahy „nenechat nikoho vzadu“.

Aktivní účast na kulturním životě je jedním z klíčových aspektů sociální inkluze. Poskytuje motivaci a možnost zvýšené participace občanů, propůjčuje kulturní viditelnost minoritám, podporuje vzájemné uznání a spolupráci mezi různými generacemi, upevňuje zaměstnanost a zlepšuje bezpečnost a obraz města či regionu. Kultura představuje významný způsob tvorby nových sociálních prostor a rozvoje nového kolektivního smyslu. Rovněž přispívá k řešení konfliktů, posiluje sociální pletivo a zvyšuje odolnost ve skupinách a komunitách.

Kulturní faktory mohou podporovat nebo blokovat přístup a účast na veřejných službách, jako je zdravotnictví, vzdělávání, sociální inkluze a zaměstnanost. Tvůrci pravidel a personál veřejných služeb musí aktivně vyhledávat a bojovat s diskriminací všeho druhu při poskytování a přístupu k veřejným službám, například s diskriminací na základě pohlaví nebo etnicity. Antidiskriminační politika a programy musí vyhledávat vazby mezi kulturními problémy a všemi dalšími oblastmi politické činnosti. Tyto procesy obvykle vyžadují dlouhodobou pozornost a otevřenou, participativní metodologii.

I když jsou cílem lepší možnosti pro všechny zapojit se a podpora společných platforem, které všichni účastníci uznávají, je třeba věnovat pozornost individuální svobodě volby (včetně práva neúčastnit se kulturních aktivit). Tato svoboda je novým a nezbytným právem občanů, která doplňuje jejich právo odlišovat se.

- a. Lokální sociální politika v oblastech zdraví, blahobytu a sociální inkluze explicitně zahrnuje kulturu jako dimenzi pro boj se všemi druhy diskriminace.
- b. Je třeba pravidelně analyzovat faktory, které určují kulturní zranitelnost určitých jednotlivců či skupin, v rámci procesů, jež přímo zahrnují tyto skupiny či jednotlivce.
- c. Probíhá pravidelná analýza vztahu mezi osobním blahem, zdravím a aktivní kulturní praxí.
- d. Existuje program budování kapacit pro odborníky a organizace v oblasti sociálních služeb, který zlepšuje jejich schopnost identifikovat a řešit kulturní faktory, které zabraňují lidem v přístupu k veřejným službám.
- e. Lokální samospráva využívá

Akce

rozpočet na kulturu a veřejné zdroje k aktivní podpoře účasti žen v kulturních aktivitách a organizacích, především na nejsledovanější a seniorské úrovni, a rovněž k hodnocení, podpoře a zvýšení viditelnosti a stavu kulturních aktivit, které již provádějí především ženy.

- f. Kulturní instituce, které pobírají veřejnou podporu, uskutečňují programy věnované znevýhodněným skupinám a realizují je ve čtvrtích s vysokou úrovní chudoby a vyloučení.
- g. Probíhají jednotlivé kroky k zajištění přístupnosti kulturních zařízení a prostor pro všechny, včetně lidí s postižením.
- h. Strategie řešení místních konfliktů berou v úvahu a vnímají potenciál kultury.
- i. Existují programy na podporu mezigenerační kooperace.

- j. Existují kulturní inovační programy pro mladé lidi, které podporují sociální inkluzi a znalost kulturních kódů, digitálního prostředí a genderové rovnosti.
- k. Existuje lokální platforma nebo síť spolků, družstev a organizací v terciárním sektoru, které aktivně pracují v oblasti vztahu mezi kulturou, rovností a sociální inkluzí.
- l. Místní občanské organizace uskutečňují kampaně na zvýšení povědomí, například propagaci kulturní diversity, interkulturní dialog a boj s rasismem, s podporou veřejných institucí a kulturních organizací.

Kultura, rovnost a sociální inkluze

Kultura, urbanistické plánování a veřejné prostory

Plánování měst a regionů s kulturním uvědoměním a smyslem

Jednotlivá místa jsou výsledkem interakce mezi lidmi a prostředím. Dle dosavadního názoru obyvatel a jejich vize světa je určité území nositelem historie a smyslu, a proto je kulturní. Tuto kulturní dimenzi tvoří postupy a zvyky obyvatel: kulturní odkaz, architektura, design, veřejné umění, krajina, vzhled přirozeného prostředí a uspořádání prostoru. Kultura je výkonným nástrojem pro tvorbu prostor, v nichž občané mohou vnímat sebe sama i sebe navzájem a svobodně se pouštět do projektů svého života. Kultura nám umožňuje znovu uvažovat o světě.

Urbanistické plánování a veřejné prostory jsou nezbytné pro přechod k udržitelným městům a regionům. Urbanistické plánování, které explicitně neuvažuje o kulturních problémech, má negativní dopady na ochranu kulturního dědictví. Rovněž zabraňuje uplatnění vzpomínek, kreativity a koexistence, podporuje homogenizaci a omezuje příležitosti přistupovat a účastnit se kulturního života. Soudobé urbanistické plánování musí vyhodnocovat kulturní dopady, stejně jako začalo ve dvacátém století vyhodnocovat dopady na prostředí.

Mezi další důsledky vztahu mezi kulturou, urbanistickým plánováním a veřejnými prostory patří: (a) městské a regionální rozvojové projekty musí přijmout kulturní kontext. Jedním z příkladů je všude, kde je to možné, využít místních znalostí a tradičních stavebních postupů, které dodávají městu osobitost a odlišnost, namísto používání modelů odjinud; (b) je nutné pochopit potenciál kulturních aktivit a vhodně navržené infrastruktury pro příspěvek k obnově města, (c) rovnováha mezi velkými a malými zařízeními, centry měst a decentralizovanými okrajovými čtvrtěmi v rámci distribuce a kulturního plánování a (d) zapojení občanů od nejranějších fází urbanistického a regionálního plánování.

- a. Místní urbanistické plánování či hlavní plány explicitně uznávají význam kulturních otázek a zdrojů.
- b. Vzniká referenční příručka ohledně „hodnocení kulturních dopadů“ pro každodenní používání v rámci politiky urbanistického plánování a školicí programy, které její používání podpoří.
- c. Místní samospráva uchovává přírodní a kulturní dědictví města či regionu, hmotné i nehmotné povahy, a následně zavádí mechanismy k jeho ochraně a zachování podle mezinárodních standardů.
- d. Místní samospráva přijímá opatření na podporu role kultury v obnově historických center i v plánech rozvoje jednotlivých čtvrtí, okrsků a regionu.

Akce

- e. Nové kulturní infrastruktury se plánují jako součást širšího kulturního ekosystému a berou se v úvahu jejich potenciální důsledky.
- f. Místní samospráva bere ve své politice explicitně v úvahu pojem 'krajina' a obsahuje přírodní i kulturní aspekty rozvoje.
- g. Místní samospráva vnímá veřejné prostory, například ulice, náměstí a další plochy ve městě, jako klíčové zdroje pro kulturní interakci a participaci.
- h. Existuje řada veřejných prostor, které jsou díky své symbolice považovány za veřejné dobro.
- i. Existují programy na podporu a správu rozvoje a ochrany veřejného umění.
- j. Existují architektonické pokyny pro renovaci existujících staveb, plánování nových staveb a používání tradičních stavebních postupů.
- k. Pravidla pro městskou dopravu a mobilitu berou v úvahu přístup ke kulturnímu životu, se zvláštním důrazem na obyvatele žijící na předměstích, rodiny s dětmi a ty, u nichž existují další překážky v přístupu ke kultuře.
- l. Místní samospráva vyvíjí pravidla a programy, které podporují aktivní účast obyvatel na plánování města a regionálním rozvoji, například návrh resp. architektura města a veřejné umění.

Kultura urbanistické plánování a veřejné prostory

Kultura, informace a znalosti

Technologie a její příspěvky 1>k pluralitě a rozvoji občanství

Zvyšování příležitostí přistupovat k informacím a podílet se na tvorbě znalostí představuje kulturní proces, jenž tvoří součást základních podmínek udržitelného rozvoje. Volná výměna znalostí v historii zaručovala kulturní rozvoj společností. Vznik každé epochy vychází ze znalostí a příspěvků předchozích období. Zvýšený a rozšířený přístup k datům, kvalitní informace a účast občanů na tvorbě, analýze, produkci a distribuci informací umožňují transparentnější alokaci zdrojů a umožňují občanům lépe vnímat pocit příslušnosti k rozvoji. Dále, ve stále technologicky vyspělejším světě se inovace a konektivita staly způsobem pozitivní změny v komunitách a umožňují občanům reagovat na lokální problémy a naplňovat své vlastní touhy.

Je třeba vyvíjet úsilí, především ze strany veřejných institucí, k ujištění, že zvýšený přístup k informacím díky digitálním technologiím nepovede k porušování práva na soukromí.

Organizace, které pracují s informacemi a znalostmi, například knihovny, archivy, muzea, občanské spolky a média, mohou poskytovat informace o kulturních právech a veřejných službách. Tato informace hraje zásadní roli v rámci podpory jednotlivců i komunit. Podobné organizace mohou rovněž spojovat občany, usnadňovat výměnu znalostí, chránit a zajišťovat neustálý přístup ke kulturnímu dědictví, poskytovat veřejný prostor pro veřejnou diskusi a nabízet školení, jak přistupovat, chápat a používat informace.

Dále, městská politika by měla brát v úvahu nejnovější vývoj v oblasti tvorby, produkce, přístupu, oběhu a výměny informací, stejně jako změny v kulturní a kreativní oblasti. Tato politika by měla zvážit, jak lze tyto jevy upravit dle kontextu a možností místních obyvatel. Dnes rovněž existuje virtuální veřejný prostor, v němž vzniká a probíhá kultura. Všechny tyto technologické a společenské změny znamenají, že je nutné podporovat mezinárodní konektivitu, online i osobně.

- a. Legislativa zajišťuje svobodu projevu, včetně uměleckého vyjádření, svobody názoru, svobody informací, respektu vůči kulturní diverzitě a respektu vůči soukromí.
- b. Veřejné mechanismy a postupy v občanské společnosti mají za úkol na tyto svobody dohlížet.
- c. Existují pravidla, která zajišťují přístup ke svobodným a pluralitním informacím, stejně jako opatření, která zajišťují využití informací k propagaci práv občanů na účast na kulturním životě.
- d. Lokální média reflektují pluralitu názorů, dávají stejný prostor a pozornost hlasu žen a reprezentují místní i mezinárodní kulturní diverzitu.

Akce

- e. Existují systémy, které propojují univerzity, úřady a občanskou společnost a monitorují, zkoumají a analyzují kulturní rozvoj a jeho interakci s ostatními oblastmi udržitelného rozvoje.
- f. Pravidelně probíhá analýza překážek v přístupu a využívání informačních a komunikačních technologií pro kulturní účely.
- g. Pravidelně se analyzuje vztah mezi základními kulturními procesy a sociálním rozvojem.
- h. Existují pravidla a programy zaměřené na tvorbu, produkci a digitální distribuci, které se soustřeďují na občany a podporují kulturní demokracii.
- i. Kulturní instituce, které pobírají veřejnou podporu, se účastní diskuse o informacích a znalostech a poskytují trvalou podporu pro docenění kultury jako obecného dobra.
- j. Existuje vzdělávání nebo aktivity na zvýšení povědomí pro profesionály v oblasti kultury ohledně kulturních, sociálních a ekonomických dopadů existujících a vznikajících forem přístupu ke kultuře a její reprodukce, jako jsou autorská práva (copyright), copyleft a open source.
- k. Existují pravidla a programy, které umožňují aktivním lidem v sektoru kultury účastnit se mezinárodních kooperačních sítí.

Kultura,
informace a
znalosti

Řízení kultury

Směrem k vyváženému a sdílenému vedení lokální kulturní politiky

Vedení znamená „dobré řízení“ a „sdílené řízení“. Má tři dimenze: (1) vícefaktorové řízení, zahrnující veřejný a soukromý sektor a občanskou společnost, (2) transversální resp. horizontální řízení pokrývající různé sféry veřejné politiky a (3) víceúrovňové resp. vertikální řízení, mezi různými úrovněmi správy.

Transverzální integrace kultury do strategií místního udržitelného rozvoje vyžaduje pochopení sdílené povahy kultury a jejího centrálního postavení při stavbě veřejných prostor, v nichž mohou lidé zkoumat, prožívat a vzdělávat se. Jde o sdílenou zodpovědnost všech účastníků řízení. Stejně jako místní samosprávy je nezbytné vnímat i občanské spolky, soukromé organizace a jednotlivce jako klíčové aktéry veřejných diskusí, priorit, tvorby pravidel, správy a vyhodnocování programů. Místní samosprávy musí být schopné převzít odlišné role – řízení, finanční podpora, facilitace a někdy pouhé pozorování. Musí rovněž převzít celkovou zodpovědnost za vytvoření a zprostředkování prostředí pro udržitelný rozvoj a kulturní participaci. Místní samosprávy musí v této souvislosti identifikovat překážky občanské spolupráce a podpořit sdílené metody a cíle různých účastníků. Nadměrná institucionalizace ohrožuje rovnováhu kulturních ekosystémů stejně jako privatizace.

Zajištění práva na účast na kulturním životě vyžaduje vzít v úvahu kulturní rozměr veškerých pravidel. Místní řízení kultury musí zahrnovat příležitost pro občany účastnit se kulturního mapování (tedy identifikace kulturních zdrojů a vztahů), strategického plánování priorit a klíčových činností i jejich vyhodnocování. Vyvážené řízení podporuje zakládání participativních diskusních skupin, veřejných (podobných místním kulturním radám) nebo nezávislých (ustanovených a uskutečňovaných občanskou společností).

Řízení kultury by rovněž mělo mít podporu ze strany koordinačních mechanismů napříč různými odděleními, které nesou určitou zodpovědnost v oblasti kultury, i ze strany víceúrovňových řídicích struktur, které pomáhají s koordinací mezi místní, regionální (v příslušném případě) a národní vládou.

- a. Místní samospráva implementuje kulturní politiku na základě Agendy 21 pro kulturu a Kultury 21: Akce, které spojují veřejné, občanské a soukromé iniciativy do společných projektů.
- b. Místní samospráva podporuje kulturní plánování na úrovni čtvrti nebo okrsku.
- c. Místní samospráva vytváří veřejná diskusní fóra, jejichž cílem je udávat směr místní kulturní politiky, například místní kulturní rady s účastí veřejnosti, soukromého sektoru a občanské společnosti.
- d. Veřejné projekty generují trvalá diskusní fóra pro konzultace, vyjednávání a regulaci cílů a metod, se zapojením všech zúčastněných stran, charakterizovaná prozíravostí a dynamickou reflexí.

Akce

- e. Kulturní instituce pobírající veřejnou podporu jsou transparentní a zodpovědné a vyhodnocují poskytované veřejné služby; občané jsou zastoupeni v jejich vedení.
- f. Programy a instituce pobírající veřejnou podporu rozvíjejí a praktikují rovnost pohlaví.
- g. Pravidla či programy podporují účast občanů na správě kulturních institucí, programů a událostí.
- h. Místní samospráva vnímá a podporuje řídicí postupy, které zastupují místní kulturu, a rozvíjí specifické a vhodné metody řízení pro společné dobro.
- i. Je ustanovena nezávislá občanská platforma nebo síť občanských organizací, v níž jsou zastoupeni občané a kulturní profesionálové ze všech sektorů.
- j. Existují opatření, například výukové programy na poli kultury, s cílem posílit nestátní nezávislé organizace, řemeslné spolky, odbory a další občanské organizace, které přispívají ke kulturnímu životu.
- k. Existují struktury, které přiřazují zodpovědnost a podporují kulturní spolupráci mezi místní, regionální a národní vládou.

Řízení kultury

JAK POUŽÍVAT TENTO DOKUMENT?

Místní implementace

„Kultura 21: Akce“ je dokument dostupný všem místním samosprávám, které jej chtějí používat.

„Kultura 21: Akce“ chce být užitečným dokumentem pro místní samosprávy jako celek, nejen pro specializované odbory kultury. Naším cílem bylo vytvořit jeden praktický a snadno použitelný dokument, jenž uvádí naše znalosti o vztazích mezi občanstvím, kulturou a udržitelným rozvojem. Jde o vznikající obor, který je nutné ještě zkonsolidovat, ale je třeba reagovat na výzvy, jimž čelí společnost v 21. století. Místní samosprávy budou v této otázce hrát zásadní roli.

Doufáme, že tento dokument pomůže primátorům a představitelům místních samospráv posílit kulturní rozměr lokálního rozvoje a poskytne inspiraci zaměstnancům, aby v rámci udržitelného rozvoje vzali v potaz také kulturní dimenzi.

Rovněž věříme, že může být užitečný pro občany pohybující se ve sféře kultury, občanství a udržitelného rozvoje.

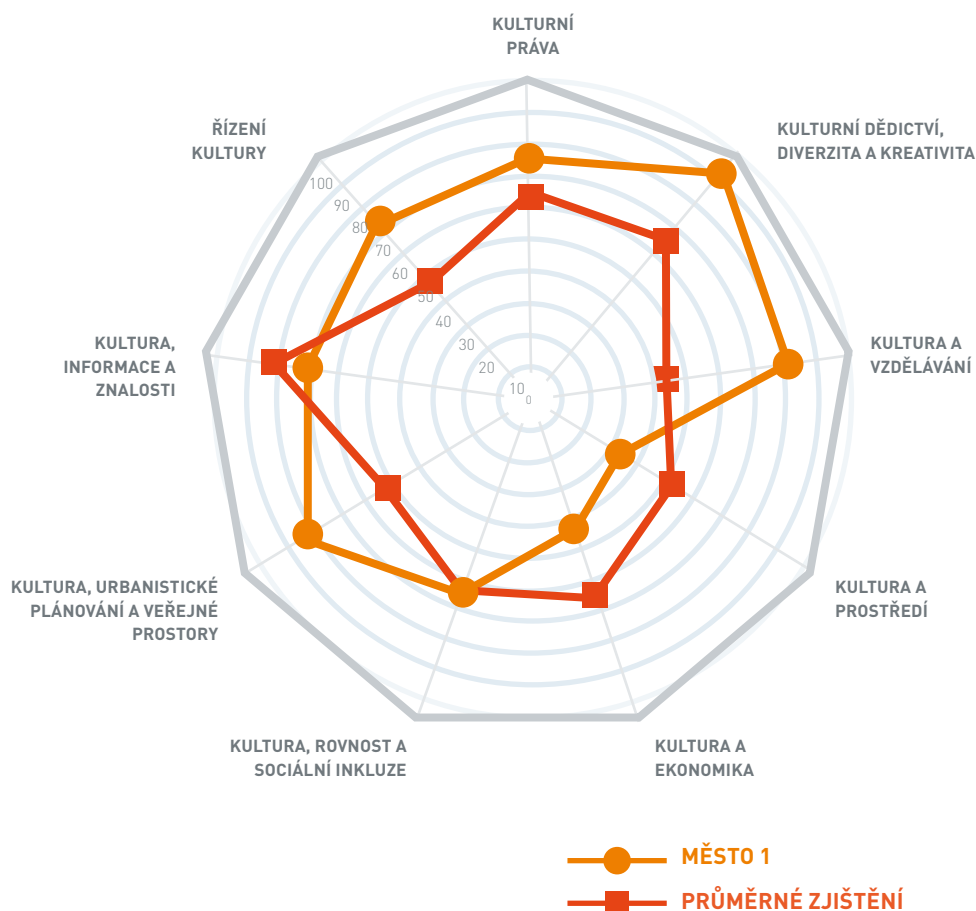
Místní realizace tohoto dokumentu by měla vzít v úvahu různé úrovně řízení a různou distribuci zodpovědnosti mezi veřejnými institucemi. Pokusili jsme se nastínit některé zodpovědnosti pro tyto činnosti. Mnoho z nich je adresováno místním samosprávám, jiné se zaměřují na občanské organizace a některé se vztahují k soukromému sektoru. Závěrem, vytvořili jsme několik obecných doporučení, která platí pro každého, kdo se účastní tvorby místní politiky. K těmto doporučením jsme nepřidali specifické pokyny, neboť chápeme, že v těchto případech může zodpovědnost sdílet několik zúčastněných stran.

Vlastní hodnocení

Kapitola věnovaná „závazkům“ by měla místním samosprávám umožnit provést hodnocení jejich vlastní aktuální politiky a programů. Vlastní hodnocení směřuje ke zvýšení znalostí, propojení a provozní kapacity těch, jejichž práce se zaměřuje na vztah mezi občanstvím, kulturou a udržitelným rozvojem, ať už náležejí do kulturního sektoru, nebo ne. Doufáme, že toto hodnocení se stane užitečným zdrojem pro místní diskuse.

Chtěli bychom povzbudit místní samosprávy, aby tento systém začlenily do svých měst pomocí otevřených, participativních a akčních procesů. Vlastní hodnocení vychází ze „závazků“ – devět tematických sekcí a odpovídajících akcí. Vlastní hodnocení by mělo umožnit účastníkům odhadovat úroveň úspěšnosti jednotlivých akcí, přiřazovat bodové hodnocení a poskytovat zpětnou vazbu. Po dokončení mohou jednotlivé místní samosprávy prezentovat zjištěné problémy v „hvězdicovém“ grafu (viz níže), jenž naznačuje jejich silné i slabé stránky v libovolném roce. Pak je možné v daném městě porovnávat napříč časem a vyměňovat si zkušenosti a poznatky mezi jednotlivými městy.

HODNOCENÍ KULTURNÍ POLITIKY: MĚSTO 1 A PRŮMĚRNÉ ZJIŠTĚNÍ

Výbor *Sjednocených měst a místních samospráv* (UCLG) pro kulturu poskytne partnerským městům kompletní pracovní dokument, obsahující návod, jak provádět vlastní hodnocení, včetně bodové škály, indikátorů a poznámek.

Na základě původní povahy tohoto dokumentu je komise UCLG pro kulturu otevřená kritice, návrhům či komentářům, které z použití dokumentu vzejdou, aby bylo možné jej nadále zlepšovat.

Síť mezinárodní spolupráce

V souladu s hodnotami a principy UCLG chce tento dokument posílit spolupráci mezi městy. Patří sem rozvoj spolupráce mezi místními samosprávami v různých částech světa.

Komise UCLG pro kulturu navrhne síť pro spolupráci měst, která se zaměří na lokální implementaci a mezinárodní výměnu. Musí mít úzkou souvislost, aby bylo dosaženo pozitivního dopadu a zlepšení vztahu mezi kulturou, občanstvím, institucemi, občanskou společností a udržitelným rozvojem na lokální úrovni.

Sít pro spolupráci přinese technickou asistenci pro vlastní hodnocení, studijní výměny, výklady vhodných postupů a identifikaci měst, která jsou v určité oblasti na špičce.

„Kultura 21: Akce“ směřuje k propagaci výměny zkušeností mezi místními samosprávami z celého světa i jejich úzké spolupráci v mezinárodní „praktické komunitě“.

Komise UCLG pro kulturu bude každé dva roky pořádat kulturní summit, který svede aktéry dohromady, podpoří výměnu, upraví agendu a veřejně oznámí pokrok, jehož bylo dosaženo během online spolupráce.

Agenda OSN pro udržitelný rozvoj po roce 2015

V září 2015 schválí Valné shromáždění OSN univerzální program rozvoje na základě cílů udržitelného rozvoje (SDG). Bude fungovat jako srovnávací měřítko pro všechny země, s cílem zlepšit kvalitu života občanů, bez ohledu na reálnou aktuální situaci nebo stupeň rozvinutosti. Agenda bude rovněž podporovat sdílené chápání globálního rozvoje. Cíle SDG musí tedy být univerzální, transformativní a ambiciózní. Přestože litujeme, že cíle SDG pro období po roce 2015 nebudou obsahovat samostatný cíl v oblasti kultury, je možné, že několik SDG pro jednotlivé závazky a indikátory bude obsahovat explicitní zmínku o kulturních otázkách a procesech. Bude to mít významný vliv na roli kultury v globalizaci a lokální kulturní politice.

V úzké spolupráci s procesem SDG připravuje program OSN Habitat novou platformu pro definici pravidel a programů k zajištění udržitelné urbanizace. Tato platforma bude představena na konferenci Habitat III v Quitu v říjnu 2016.

Věříme, že program „Kultura 21: Akce“ přispívá k lepšímu pochopení integrálního vztahu mezi kulturou, občanstvím a udržitelným rozvojem. Doufáme, že prokáže svou užitečnost pro každého, kdo se podílí na místním převodu resp. „lokalizaci“ cílů SDG a výsledků programu Habitat III.

Národní vlády

Věříme, že „Kultura 21: Akce“ prokáže svou užitečnost při návrhu národních rozvojových plánů, národních urbanistických plánů a podpůrných programů pro místní a regionální samosprávy. Toto plánování je nutné vyvíjet v úzké spolupráci s místními samosprávami a je třeba začlenit kulturu, aby byla zajištěna implementace přispívající k lepší demokracii a podpoře občanů.

TENTO DOKUMENT

Komise pro kulturu světové asociace sjednocených měst a místních samospráv (UCLG) představuje globální platformu měst, organizací a sítí zaměřených na studium, spolupráci a zavádění pravidel a programů pro kulturu v udržitelném rozvoji. V letech 2012-2015 předsedá komisi pro kulturu Lille-Metropole, společně s Buenos Aires, Montrealem a Mexikem a zastupujícími městy Angers, Barcelonou a Milánem. Komise UCLG pro kulturu je otevřená rovnocenné účasti měst ze všech světadílů.

Dokument „Kultura 21: Akce“ napsala komise UCLG pro kulturu v období mezi červnem 2013 a březnem 2015. Komise v průběhu procesu angažovala členy, partnery a odborníky ze všech kontinentů.

Vypracování dokumentu „Kultura 21: Akce“ schválil v červnu 2013 výkonný výbor UCLG v Lyonu; konkrétní práce začaly v červnu 2013 v Lille-Metropole na 10. schůzi komise UCLG pro kulturu a pokračovaly na mezinárodním semináři „Města, kultura a budoucnost“ (1. ročník) v Buenos Aires v září 2013 a na světovém kongresu UCLG v říjnu 2013 v Rabatu.

Veřejný internetový dotazník byl spuštěn v březnu 2014, s otázkami ohledně Agendy 21 pro kulturu, komise UCLG pro kulturu a možného obsahu dokumentu „Kultura 21: Akce“, a jeho výsledky byly zveřejněny v červenci 2014.

Klíčová poselství místních představitelů a odborné články byly zadány v listopadu 2013 a publikovány v červnu 2014.

Od října 2013 do listopadu 2014 se odehrávaly debaty, diskuse a propagace programu „Kultura 21: Akce“ ve městech Brusel (organizovala Evropská výzkumná síť pro „průzkum kulturní udržitelnosti“), Novi Sad (organizovala místní samospráva Vojvodiny, Srbsko), Santiago de Chile (6. světový summit o umění a kultuře, IFACCA), Dakar (organizovalo město Dakar), Alma (organizovala síť „Les Arts et la Ville“), Lyon (organizovala rada města a „Evropská laboratoř“), Miláno (organizovala rada města v rámci akce Forum Città-Mondo), Hildesheim (organizovala Mezinárodní konference věnovaná výzkumu kulturní politiky – ICCPR), Montreal (organizovalo město Montreal), Newcastle (organizovala Evropská síť pro kulturní akci Evropa), Bilbao (organizovala rada města), Mexico City (organizovala místní samospráva v rámci slavnostního udělování mezinárodních ocenění „UCLG - Mexico City - Kultura 21“), Tunis (organizovalo ministerstvo kultury a německá komise pro UNESCO) a Haikou (na světové radě UCLG).

Od června do listopadu 2014 organizovala pilotní města programu „Kultura 21: Akce“, konkrétně Belo Horizonte, Bogota, Concepción, Gabrovo, Jeju, Mexico City, Talca a Vaudreuil-Dorion, místní diskuse o obsahu a implementaci tohoto dokumentu.

Finální návrh dokumentu „Kultura 21: Akce“ byl vypracován v Buenos Aires 1.-2. října 2014 na veřejném semináři na téma „Města, kultura a budoucnost“ (2. ročník) a na 11. schůzi komise UCLG pro kulturu.

Komise UCLG pro kulturu schválila finální dokument „Kultura 21: Akce“ 19. března 2015 v Bilbao během „Summitu UCLG věnovaného kultuře: Kultura a udržitelná města“.

Komise UCLG pro kulturu by ráda upřímně poděkovala všem, kdo se tohoto procesu účastnili.

KONTAKT

Komise pro kulturu

UCLG - Sjednocená města a místní samosprávy

Carrer Avinyó, 15

08002 Barcelona

Email info@agenda21culture.net

Web www.agenda21culture.net

Twitter [@agenda21culture](https://twitter.com/agenda21culture)

Český překlad dokumentu vznikl ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy, projektem Kreativní Praha.

IPR ———
PRAHA

